Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/147176,IPN-Gdansk-pamieta-o-represjonowanych-Elblazanach-Obchody-72-rocznicy-sprawy-elb.html
25.04.2024, 06:39

IPN Gdańsk pamięta o represjonowanych Elblążanach. Obchody 72. rocznicy sprawy elbląskiej – 17 lipca 2021

Uroczyste rocznicowe obchody odbyły się w Elblągu na skwerze Ofiar Sprawy Elbląskiej 17 lipca br.

Siedemdziesiąt dwa lata temu w Elblągu doszło do tragicznego w skutkach pożaru hali A20 ówczesnych Zakładów Mechanicznych im. Karola Świerczewskiego w Elblągu. Pożar wybuchł na skutek zbiegu nieszczęśliwych wypadków, ale za winnych uznano reemigrantów z Francji, których wielu znalazło się w Elblągu po II wojnie światowej. Elbląski aparat bezpieczeństwa, wspomagany przez funkcjonariuszy z Gdańska i Warszawy, aresztował przynajmniej 220 osób. Ówczesnej władzy prawdziwe przyczyny pożaru nie interesowały. Za szpiegostwo i sabotaż skazano kilkadziesiąt osób. W procesie głównym zapadły trzy wyroki śmierci, choć żadnego z nich ostatecznie nie wykonano.

Nie wszyscy jednak opuścili mury więzienne. Dwie osoby nie przeżył pobytu w aresztach. Jednym z nich był Henryk Zając, który zmarł w więzieniu w Gdańsku 6 lipca 1952 r. Był on typowym przykładem represjonowanego. Wychował się we Francji, tam przebywał też w czasie II wojny światowej. Dodatkowo był on żołnierzem Polskich Sił Zbrojnych. Podobnie jak w przypadku innych zatrzymanych, śledztwo w sprawie Henryka Zająca prowadzone było w brutalny sposób, co potwierdzone zostało w 1956 r., kiedy wyroki zostały uchylone.

Dokumenty związane ze sprawą elbląską

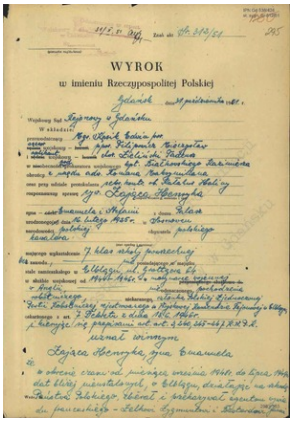

WYROK
w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

#1

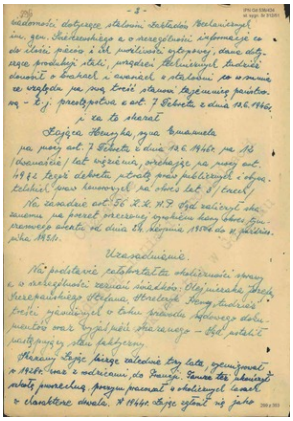

#2

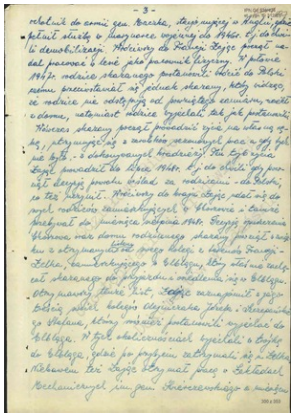

#3

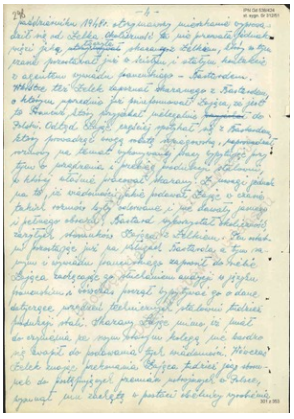

#4

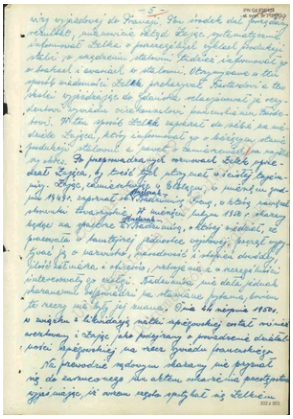

#5

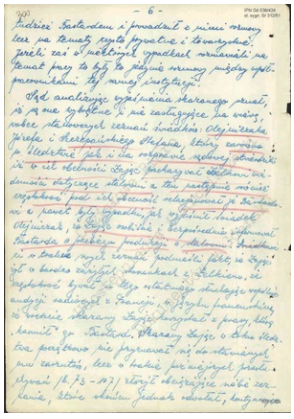

#6

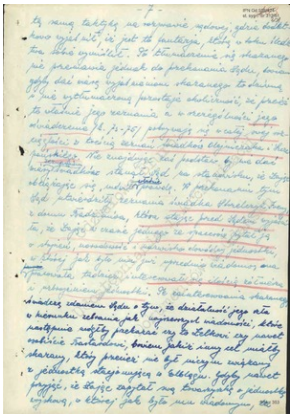

#7

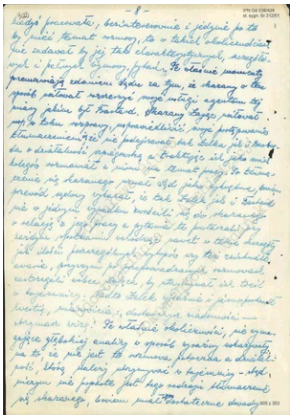

#8

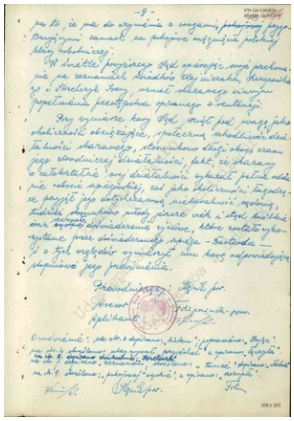

#9

#10

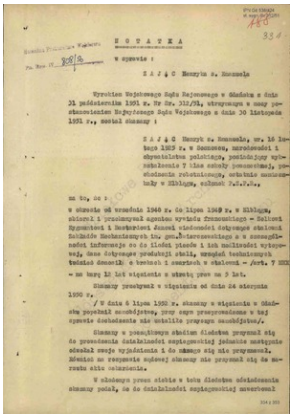

#11

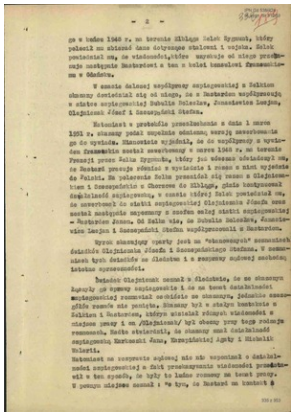

#12

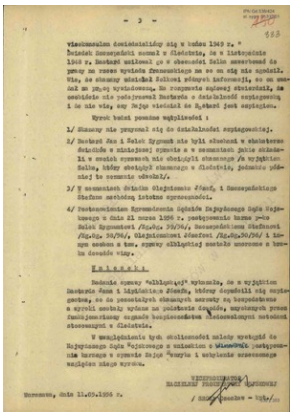

#13

Tegoroczne obchody odbyły się tradycyjnie pod pomnikiem Ofiar Sprawy Elbląskiej. Kwiaty w imieniu Instytutu Pamięci Narodowej złożył w przededniu uroczystości **dr Daniel Czerwiński**, naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Gdańsku oraz Grażyna Wosińska, autorka książek poświęconych historii sprawy elbląskiej.

Organizatorem uroczystości jest miasto Elbląg.

Pomnik Ofiar Sprawy Elbląskiej

Kwiaty pod pomnikiem Ofiar Sprawy Elbląskiej złożył dr Daniel Czerwiński, naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Gdańsku oraz Grażyna Wosińska, dziennikarka, autorka książek poświęconych sprawie elbląskiej.

#2

#3

#4

#5